

Duurzaamheid, onderneming en compliance: hoe doe je dat?

mr. K.L. Beyer, mr. G.J.P. Jong MSc RO en mr. N.E.D. Peters MSc¹

Wereldwijd is de aandacht voor duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) sterk toegenomen. In Europa heeft dit geleid tot een uitgebreid pakket aan duurzaamheidsregelgeving. Zo wordt in maart 2021 de *Sustainable Finance Disclosure Regulation* (SFDR) van toepassing, en nog geen jaar later gaan de eerste eisen van de *Taxonomy Regulation* (TR) gelden.² Verder moeten bepaalde grote ondernemingen op grond van de *Non-Financial Reporting Directive* (NFRD) tegenwoordig rapporteren over niet-financiële zaken. Het ziet ernaar uit dat deze rapportageplicht verstrekkender wordt, en mogelijk ook voor een grotere groep ondernemingen gaat gelden.³

In dit artikel laten we aan de hand van een (fictief) voorbeeld zien wat de gevolgen hiervan zijn voor ondernemingen en hun compliancefuncties. Hoe speel je als onderneming in op deze ontwikkelingen en zorg je ervoor dat je (tijdig) voldoet? Welke rol is daarbij weggelegd voor de compliancefunctie? We nemen een fictieve grootbank, Fair Finance Bank N.V. (FFB), als uitgangspunt. Deze bank is beursgenoteerd en heeft 8.260 medewerkers, waardoor de bank onder de NFRD valt. Daarnaast bieden de diverse entiteiten binnen FFB verschillende financiële producten en diensten aan (zoals beleggingsinstellingen, individuele beleggingsportefeuilles en beleggingsadvies) waarop de eisen van de SFDR dan wel de TR van toepassing zijn.

FFB heeft als missie: *'Bijdragen aan een duurzame wereld'*. Deze missie is drie jaar geleden geformuleerd en vastgelegd. Het afgelopen jaar hebben met name jongere klanten bij FFB nagevraagd wat deze missie in de praktijk precies betekent. Hoe duurzaam gaat FFB nu eigenlijk écht te werk bij haar beleggingen en kredietverstrekkingen?

In de volgende paragrafen gaan wij, aan de hand van dit voorbeeld, in op recente ontwikkelingen, de verplichtingen en verwachtingen van wetgever en toezichthouder en de rol die in dit kader is weggelegd voor de compliancefunctie. Wij sluiten af met een conclusie.

1. Ontwikkelingen

1.1. Ontwikkelingen in ESG-wetgeving (Environmental, Social & Governance) voor de financiële sector

Sinds de Europese Commissie (EC) in maart 2018 haar Actieplan voor Duurzame Financiering (EU Actieplan) lanceerde, hebben banken als FFB te maken

gekregen met nieuwe regels op het gebied van duurzaamheid. Het EU Actieplan kent drie doelstellingen: (i) het op gang brengen van kapitaalstromen richting een duurzamere economie, (ii) het integreren van duurzaamheid in het risicobeheer van financiële ondernemingen, en (iii) het verbeteren van transparantie over duurzaamheidskwesities. Om deze doelstellingen ook daadwerkelijk te verwezenlijken formuleerde de EC tien concrete acties. FFB kan gevolgen ondervinden van alle tien de acties. In het vervolg van dit artikel gaan we echter in op de gevolgen van twee acties: de creatie van een uniforme taxonomie voor 'duurzame' activiteiten, en verbetering van de openbaarmaking rondom duurzaamheid.

Sinds de Europese Commissie (EC) in maart 2018 haar Actieplan voor Duurzame Financiering (EU Actieplan) lanceerde, hebben banken als FFB te maken gekregen met nieuwe regels op het gebied van duurzaamheid.

Voordat we nader ingaan op de impact van deze twee acties, is het goed om te vermelden dat de EC onlangs een voorstel voor een opvolger van het EU Actieplan heeft gepubliceerd: de *Renewed Sustainable Finance Strategy*.⁴ Die strategie is nog niet definitief, maar uit de conceptversies kunnen we al opmaken dat de nieuwe strategie een stuk ambitieuzer is dan het eerdere EU Actieplan. De EC oppert bijvoorbeeld de oprichting van een centrale database voor duurzaamheidsdata, harmonisering van duurzaamheidslabels en -standaarden, en verdergaande regulering van de wijze waarop duurzaamheidsfactoren in het risicomanagement van financiële ondernemingen worden meegenomen. Een hoger ambitieniveau is ook nodig. Want, zo stelt de EC: *'the financial system as a whole is not yet transitioning fast enough'*. De verwachting is dat de definitieve strategie in 2021 wordt gepubliceerd.

1. Klaske Beyer, Gerard Jong en Nina Peters zijn werkzaam als consultant bij Charco & Dique.
2. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/2088/oj> en <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52018PC0353>
3. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>

4. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en

Een hoger ambitieniveau is ook nodig. Want, zo stelt de EC: 'the financial system as a whole is not yet transitioning fast enough'.

FFB zal er dus rekening mee moeten houden dat het scala aan Europese duurzaamheidswetten de komende jaren nog verder wordt uitgebreid.

Overigens zet niet alleen de EC zich in voor verduurzaming van de financiële sector. Ook de nationale wetgever heeft hier aandacht voor. Zo is op 1 januari 2020 de Klimaatwet in werking getreden: een wet die vastlegt in welk tempo we de CO₂-uitstoot in Nederland moeten reduceren. Ook zien we steeds vaker dat politici (initiatief)wetsvoorstellen voor een duurzamere financiële sector indienen. Een voorbeeld is de initiatiefnota die vorig jaar werd ingediend door GroenLinks, ChristenUnie, CDA en D66: *'Van oliedom naar gezond verstand'*. Het is vooralsnog de vraag of deze nationale initiatieven leiden tot verplichtingen die verder reiken dan de regels uit Brussel.

Tot slot zijn er tal van initiatieven op het gebied van zelfregulering. Belangrijke voorbeelden zijn de *United Principles for Responsible Investment*, de aanbevelingen van de *Task Force on Climate-related Financial Disclosures* (TCFD), de MVO-convenanten en het *Commitment* van de financiële sector aan het Klimaatakkoord.

Het vervolg van dit artikel is beperkt tot de Europese, wettelijke verplichtingen voor financiële ondernemingen. Desalniettemin dienen compliance officers zich ervan bewust te zijn dat nationale regels en vrijwillige *commitments* aanvullende verplichtingen voor de onderneming in het leven kunnen roepen. Bovendien kunnen *commitments* aan zelfregulering een rol spelen bij de implementatie van de SFDR.

2. Ontwikkelingen met betrekking tot niet-financiële rapportage

In de inleiding merkten we op dat bepaalde grote ondernemingen (waaronder ook niet-financiële ondernemingen) verplicht zijn om niet-financiële informatie openbaar te maken. Aan deze rapportageplicht zijn de nodige ontwikkelingen voorafgegaan. De Italiaanse ondernemer Ernesto Illy had een vooruitziende blik. Hij liet al in 1976 optekenen dat het economische perspectief van de onderneming geïntegreerd moet zijn met respect voor mens, gemeenschap en milieu. Pas vele jaren later kwam het thema MVO ook op de 'Europese' agenda. In 2013 erkende het Europees Parlement (EP) dat het belangrijk is dat het bedrijfsleven informatie over duurzaamheid verstrekt om duurzaamheidsrisico's aan te geven en het vertrouwen van investeerders en consumenten te vergroten. Volgens het EP draagt de rapportering van niet-financiële informatie (NFI) bij aan het meten, monitoren en beheren van de duurzaamheidsprestaties van ondernemingen en hun impact op de samenleving. Dit standpunt leidde in oktober 2014 tot het aannemen van de NFRD, gevolgd door de publicatie van richtsnoeren van de EC voor het rapporteren van NFI in 2017 en aanvullende richtsnoeren (met betrekking tot klimaatrapportage) in 2019.⁵

Volgens het EP draagt de rapportering van niet-financiële informatie (NFI) bij aan het meten, monitoren en beheren van de duurzaamheidsprestaties van ondernemingen en hun impact op de samenleving.

De NFRD is in Nederland geïmplementeerd via het Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid van december 2016 en het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie van maart 2017 (besluiten). Op grond van deze besluiten moeten grote beursvennootschappen, banken en verzekeraars sinds 2018 (over het boekjaar 2017) een niet-financiële verklaring opnemen in hun bestuursverslag en een diversiteitsverklaring in hun corporate governance verklaring. De niet-financiële verklaring moet minstens betrekking hebben op milieu-, sociale en werknemersaangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping. In de diversiteitsverklaring vermeldt de onderneming (i) de doelstelling van het beleid met betrekking tot de samenstelling van haar raad van bestuur (RvB) en raad van commissarissen (RvC), (ii) de manier waarop dit beleid is uitgevoerd en (iii) de resultaten daarvan in het afgelopen boekjaar. Volgens overweging 18 van de NFRD beoogt de richtlijn door transparantie over het diversiteitsbeleid het fenomeen van 'groepsdenken' te doorbreken. Dit fenomeen houdt in dat de leden van de RvB en RvC er gelijklopende meningen op nahouden. Het tegengaan van groepsdenken bevordert een daadwerkelijke vorm van toezicht op het bestuur en een succesvolle governance. De besluiten gaan (deels) uit van het 'pas toe of leg uit' beginsel: ondernemingen die geen MVO-beleid en/of diversiteitsbeleid hebben moeten dit vermelden en uitleggen waarom dat zo is.

Eind juli 2020 heeft de EC haar Summary Report gepubliceerd. Daaruit blijkt dat de overgrote meerderheid van de gebruikers van NFI vindt dat de gepubliceerde NFI tekortschiet in termen van vergelijkbaarheid (84%), betrouwbaarheid (74%) en relevantie (70%).

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft in 2018 en 2019 onderzoek gedaan naar de naleving van de verslaggevingsregels. Op basis van haar 'In Balans' rapporten mag worden geconcludeerd dat de AFM niet tevreden is over die naleving.⁶ Volgens de AFM laten haar onderzoeken zien dat de rapportage over diverse niet-financiële aspecten beter kan en moet, dat ondernemingen meer en beter over diversiteit moeten rapporteren en dat verdere transparantie, in het bijzonder over de gevolgen van klimaatverandering, urgent en noodzakelijk is.

NL/TXT/?uri=CELEX%3A52017XC0705%2801%29 en <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX%3A52019XC0620%2801%29>
6. <https://www.afm.nl/nl-nl/nieuws/2018/dec/onderzoek-nieuwe-verslaggevingsregels> en <https://www.afm.nl/nl-nl/nieuws/2019/dec/waardecreatie-wint-aan-belang>

5. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/>

Niet alleen de AFM ziet ruimte voor verbetering. Tussen februari en juni 2020 heeft de EC een publieke consultatie gehouden over de NFRD. Hierop hebben 588 respondenten gereageerd. Eind juli 2020 heeft de EC haar *Summary Report* gepubliceerd. Daaruit blijkt dat de overgrote meerderheid van de gebruikers van NFI vindt dat de gepubliceerde NFI tekortschiet in termen van vergelijkbaarheid (84%), betrouwbaarheid (74%) en relevantie (70%). Verder is 82% van de respondenten voorstander van een gemeenschappelijke rapportagestandaard, die nu nog ontbreekt.

Deze bevindingen waren voor de EC aanleiding om in actie te komen. In haar rapport geeft de EC aan in het eerste kwartaal van 2021 met een voorstel te zullen komen voor een herziening van de NFRD. Daarnaast heeft de brede steun voor een gemeenschappelijke rapportagestandaard geleid tot een consultatie van de *International Financial Reporting Standards (IFRS) Foundation* over de oprichting van een *Sustainability Standards Board (SSB)*.

3. Verplichtingen en verwachtingen

In het voorgaande hoofdstuk zijn enkele ontwikkelingen op het gebied van ESG-wetgeving en niet-financiële rapportage weergegeven. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de verplichtingen en verwachtingen die uit de SFDR, de TR en de NFRD voortvloeien.

3.1. Verplichtingen uit de SFDR

We beginnen met de SFDR. In dit artikel beperken we ons daarbij tot de normen die op 10 maart 2021 van toepassing worden (het merendeel van de zogenaamde *Level 1* verplichtingen). Wat betekenen deze normen voor FFB? De SFDR is van toepassing op financiële marktdeelnemers en financieel adviseurs (beide termen zijn gedefinieerd in de SFDR). FFB is zowel financiële marktdeelnemer (bij het beheren van individuele vermogens en beleggingsinstellingen) als financieel adviseur (bij het verstrekken van beleggingsadvies).

Omdat FFB onder de SFDR valt, moet de bank een aantal zaken op haar website opnemen. Zo moet FFB uitleggen hoe zij duurzaamheidsrisico's integreert in het beleggings(advies)proces en hoe het beloningsbeleid spoort met de integratie van duurzaamheidsrisico's. Een duurzaamheidsrisico is – volgens de SFDR – een gebeurtenis op ESG-gebied die een negatieve invloed kan hebben op de waarde van een belegging. Zo kan klimaatverandering en -wetgeving een risico vormen voor de waarde van beleggingen in CO₂-intensieve sectoren.

Daarnaast dient FFB te beslissen of zij zogenaamde '*ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren*' meeweegt in het beleggingsproces (pas toe of leg uit). Deze keuze moet op de website worden toegelicht. Onder ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren verstaat de SFDR de negatieve invloed van beleggingen op duurzaamheidszaken, zoals het milieu, mensenrechten, of corruptie. Zo kan een investering

in een oliebedrijf nadelige gevolgen hebben voor het klimaat (als onderdeel van het milieu).

Wat betekent dit voor deze bank? De naam *Fair Finance* en haar missie verraden dat FFB meent een duurzame bank te zijn en zich ook als zodanig positioneert in de markt. FFB wordt door de SFDR gedwongen om verantwoording af te leggen over de mate waarin duurzaamheid daadwerkelijk in haar bedrijfsvoering is geïntegreerd. In het vervolg van dit artikel nemen we aan dat FFB haar naam en missie in de praktijk waarmaakt, en dat de bank bereid en in staat is de vereiste verantwoording af te leggen. Tot zover de verplichtingen voor FFB op entiteitsniveau. Naast de entiteitsbrede verplichtingen, roept de SFDR ook verplichtingen in het leven op productniveau. Voor ieder product dat FFB aanbiedt, dient zij (precontractueel) duurzaamheidsinformatie te verstrekken. Let wel: de SFDR hanteert een definitie van '*financieel product*' die afwijkt van de definitie in de Wet op het financieel toezicht (Wft). Onder meer pensioenregelingen, individuele beleggingsportefeuilles en beleggingsinstellingen kwalificeren voor de SFDR als financieel product.

Zo moet FFB uitleggen hoe zij duurzaamheidsrisico's integreert in het beleggings(advies)proces en hoe het beloningsbeleid spoort met de integratie van duurzaamheidsrisico's.

De verplichtingen gelden voor verschillende producten en diensten van FFB, maar in dit artikel kijken we specifiek naar twee beleggingsinstellingen die FFB binnen de groep beheert: het *FF Basic Fund* en het *FF Impact Fund*. Voor beide beleggingsinstellingen moet FFB in het prospectus toelichten hoe zij duurzaamheidsrisico's in haar beleggingsbeslissingen integreert en welke invloed duurzaamheidsrisico's zouden kunnen hebben op de waarde van de beleggingsinstelling. Ook dient FFB – indien zij ervoor kiest om bij het maken van beleggingsbeslissingen *geen* rekening te houden met ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren – dit bij iedere beleggingsinstelling te vermelden. Gelet op de missie van FFB ligt deze keuze uiteraard niet voor de hand.

Afhankelijk van hoe 'groen' de beleggingsinstellingen zijn, zijn additionele informatieverplichtingen van toepassing. FFB dient beide beleggingsinstellingen te kwalificeren, om vast te stellen in hoeverre dit het geval is. Is de beleggingsinstelling 'lichtgroen', 'donkergroen', of geen van beide ('grijs')? Een product dat ecologische en/of sociale kenmerken promoot noemen we *lichtgroen*; een product dat duurzame beleggen tot doelstelling heeft heet *donkergroen*. De overige producten duiden we aan als *grijs*. De classificatie van iedere beleggingsinstelling moet uiteraard aansluiten bij de kenmerken van de beleggingstelling (zoals de doelstelling, het beleggingsbeleid en de beleggingsstrategie) en de manier waarop FFB de beleggingsinstelling in de markt zet.

FFB dient beide beleggingsinstellingen te kwalificeren. Is de beleggingsinstelling 'lichtgroen', 'donkergroen', of geen van beide ('grijs')?

Laten we aannemen dat het *FF Basic Fund* kwali-

ficeert als grijs product. In dat geval gelden voor deze beleggingsinstelling geen aanvullende eisen. Het *FF Impact Fund*, daarentegen, richt zich specifiek op beleggingen die bijdragen aan drie geselecteerde *Sustainable Development Goals* van de Verenigde Naties (UN SDGs): geen armoede, geen honger, en schoon water en sanitair. Deze beleggingsinstelling kwalificeert waarschijnlijk als donkergroen. Dat heeft tot gevolg dat FFB additionele informatie over deze beleggingsinstelling moet verstrekken. Zo moet de duurzaamheidsdoelstelling van de beleggingsinstelling in het prospectus worden beschreven, en moet worden uitgelegd hoe FFB deze doelstelling wil bereiken. Ook moet worden toegelicht of de beleggingsinstelling een (duurzaamheids-) benchmark volgt.

3.2. Verplichtingen uit de TR

Zodra de TR van toepassing wordt, moet voor ieder product dat op basis van milieufactoren (de 'E' van ESG) kwalificeert als lichtgroen of donkergroen worden aangegeven in hoeverre de activa belegd zijn in economische activiteiten die voldoen aan de TR-criteria. De TR is een Europees classificatiesysteem voor 'ecologisch duurzame' economische activiteiten. Het doel ervan is om het onderscheid tussen duurzame en niet-duurzame investeringen makkelijker te maken voor investeerders.

Een activiteit kan ecologisch duurzaam worden genoemd als deze voldoet aan vier cumulatieve criteria:

1. draagt bij aan de mitigatie van of adaptatie aan klimaatverandering;
2. doet geen afbreuk aan andere milieudoelen (bijvoorbeeld het behoud van biodiversiteit);
3. voldoet aan minimale sociale standaarden; en
4. voldoet aan technische screeningcriteria.

De TR is een Europees classificatiesysteem voor 'ecologisch duurzame' economische activiteiten. Het doel ervan is om het onderscheid tussen duurzame en niet-duurzame investeringen makkelijker te maken voor investeerders.

Voor het *FF Basic Fund* hoeft geen taxonomie-informatie te worden gepubliceerd. Het is immers een grijs product. Voor het *FF Impact Fund* geldt eveneens dat taxonomie-rapportage niet verplicht is. We hebben hier weliswaar te maken met een donkergroen product, maar deze kwalificatie is toegekend op basis van een *sociale* doelstelling, en niet op basis van een *milieudoelstelling*. Aangezien de TR beperkt is tot milieufactoren, hoeft de TR niet te worden toegepast op een product met een sociale doelstelling. Het is overigens de bedoeling dat er op termijn ook een taxonomie voor 'sociaal duurzame' activiteiten komt.

3.3. Verplichtingen en verwachtingen uit de NFRD

Terug naar de rapportageverplichtingen en -verwachtingen voor grote ondernemingen. Wat houden die precies in, en wat betekent dit voor FFB? In het vorige hoofdstuk zagen we dat de Europese wetgever met de NFRD (en de bijbehorende richtsnoeren) de toon heeft gezet voor de verplichtingen en verwachtingen ten aanzien van NFI.

De richtsnoeren uit 2017 zijn niet-bindend en schepden geen nieuwe juridische verplichtingen of technische normen. De richtsnoeren uit 2019 vormen een aanvulling op de eerdere richtsnoeren, en hebben specifiek betrekking op klimaatrapportage. De richtsnoeren zijn bedoeld om ondernemingen te helpen met het opstellen van relevante, nuttige, beknopte, niet-financiële verklaringen conform de vereisten van de NFRD. De richtsnoeren kunnen volgens de EC een *best practice* vormen voor alle ondernemingen die NFI bekendmaken, met inbegrip van ondernemingen die niet binnen de werkingssfeer van de NFRD vallen. De richtsnoeren zijn geformuleerd in de context van het bestuursverslag, maar de EC wijst erop dat een andere presentatie van de niet-financiële verklaring ook mogelijk is. Bedrijven worden aangemoedigd om gebruik te maken van de door de NFRD geboden flexibiliteit. Volgens de EC zijn de richtsnoeren immers niet bedoeld om innovatie op het gebied van rapportagepraktijken te verhinderen.

De richtsnoeren kunnen volgens de EC een best practice vormen voor alle ondernemingen die NFI bekendmaken, met inbegrip van ondernemingen die niet binnen de werkingssfeer van de NFRD vallen.

In de richtsnoeren uit 2017 zijn onder meer de rapportagekaders vermeld die ondernemingen bij hun niet-financiële rapportage kunnen gebruiken. Dat zijn er in totaal 21, waaronder het *Global Reporting Initiative* (GRI), het *International Integrated Reporting Framework* (IIRF) en de *UN SDGs*. Verder zijn in deze richtsnoeren de sleutelbeginselen opgenomen die bij het bekendmaken van NFI in acht moeten worden genomen. Deze beginselen komen erop neer dat de informatie materieel, eerlijk, evenwichtig en begrijpelijk, veelomvattend maar bondig, strategisch en prospectief (toekomstgericht), gericht op stakeholders én consistent en coherent moet zijn. Een flinke 'wensenlijst' dus van de EC. Tot slot bevatten de richtsnoeren inhoudelijke eisen, bijvoorbeeld met betrekking tot de beschrijving van het bedrijfsmodel van de onderneming.

Alhoewel de richtsnoeren niet-bindend zijn, spreekt de EC concrete verwachtingen uit. Zoals de verwachting dat ondernemingen beschrijven op welke wijze niet-financiële kwesties betrekking hebben op hun langetermijnstrategie, voornaamste risico's en beleid. In tekstvakken geeft de EC daarbij een groot aantal voorbeelden en essentiële prestatie-indicatoren (KPI's) die ondernemingen bij hun rapportage kunnen gebruiken.

De verwachtingen van de AFM volgen uit de eerdergenoemde 'In Balans' rapporten. In het rapport uit 2018 stelt de AFM dat het belang van NFI steeds

groter wordt. Volgens de AFM draagt grotere en kwalitatieve transparantie over NFI door ondernemingen bij aan een vollediger informatiepositie van beleggers en andere stakeholders. Tevens is zulke transparantie een belangrijke randvoorwaarde voor de realisatie van internationale duurzaamheidsdoelstellingen. In haar rapport uit 2019 verwijst de AFM expliciet naar de *European Common Enforcement Priorities for 2019 Annual Reports* van ESMA, de Europese toezichthouder op de kapitaalmarkten. Daarin roept ESMA beursgenoteerde ondernemingen op met betrekking tot NFI aandacht te besteden aan materialiteit, volledigheid, evenwichtigheid en toegankelijkheid van informatie. Verder wijst ESMA specifiek op het adequaat toelichten van milieuspecten, klimaatverandering, KPI's, risico's in de leveringsketen en het gebruik van rapportageraamwerken. De AFM geeft aan deze ESMA-prioriteiten te zullen betrekken in haar toezicht op de jaarverslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen over 2019.

4. De rol van de compliancefunctie

4.1. Rol bij implementatie van de SFDR en TR

Uiteraard voert de compliancefunctie van FFB (Compliance) bij het implementeren van de SFDR en de TR haar reguliere taken uit. Denk aan het aansturen op een overzicht van de relevante normen uit de SFDR en TR (inclusief een impact- en gapanalyse), het (laten) opstellen van een actielijst en het bewaken van de voortgang van deze lijst. Gelet op de omvang van FFB adviseert Compliance ook om een aparte projectgroep in het leven te roepen, waarbij meerdere disciplines (zoals fondsmanagers, de duurzaamheidsafdeling en risicomanagement) aangetrokken worden.

Met andere woorden: FFB zou ook met de SFDR aan de slag moeten als de bank een geheel niet-duurzame strategie zou willen voeren.

Compliance attendeert de RvB op de aanstaande regelgeving en de keuzes die in dit kader nog moeten worden gemaakt. Vervolgens vervult zij een adviseerende rol in het keuzeprocess. Compliance geeft de RvB ten eerste mee dat de SFDR – ongeacht de duurzaamheidsambities van FFB – tijdig zal moeten worden geïmplementeerd. Met andere woorden: FFB zou ook met de SFDR aan de slag moeten als de bank een geheel niet-duurzame strategie zou willen voeren.

FFB wil koers houden, en blijft bij haar duurzame strategie. Compliance adviseert de RvB daarom als volgt:

1. kies ervoor om negatieve effecten op duurzaamheidsfactoren wél mee te nemen bij beleggingsbeslissingen (pas toe); en
2. overweeg om de productkenmerken (zoals het beleggingsbeleid en de beleggingsstrategie) van enkele bestaande beleggingsinstellingen aan te pas-

sen, zodat deze als 'lichtgroen' of 'donkergroen' kunnen worden aangeboden.

De RvB gaat deels mee in dit advies: FFB gaat de ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren inderdaad in haar beleggingsbeslissingen meewegen. Het wijzigen van de kenmerken van reeds bestaande producten gaat de RvB echter een stap te ver. In plaats daarvan wenst de RvB een nieuwe beleggingstelling op te zetten, die zich specifiek zal richten op het tegengaan van klimaatverandering. Met de oprichting van deze nieuwe beleggingsinstelling zal het merendeel van de beleggingsinstellingen die FFB aanbiedt lichtgroen of donkergroen zijn.

Compliance neemt kennis van de besluiten, en adviseert de beleggingsteams van FFB vervolgens als volgt:

1. zorg ervoor dat onderzoek naar de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren wordt ingebed in de *due diligence* procedures van het team; en
2. voor de beleggingsinstellingen die als 'lichtgroen' of 'donkergroen' worden aangemerkt: zorg ervoor dat de duurzaamheidskenmerken of -doelstellingen van het product worden vastgelegd, en dat het team in kaart brengt hoe de bereikte duurzaamheidsimpact zal worden gemeten en gemonitord.

Compliance adviseert en informeert Legal en Communications daarnaast alvast over de aanpassingen die in de informatievoorziening aan klanten nodig zullen zijn:

1. precontractuele productinformatie (zoals prospectussen) dient te worden aangepast en stakeholders moeten hier mogelijk over geïnformeerd worden;
2. houd rekening met een aanstaand informatieverzoek van de AFM met betrekking tot de beleggingsinstellingen van FFB: de toezichthouder heeft aangegeven te willen weten op welke wijze duurzaamheidsinformatie in de prospectussen is opgenomen; en
3. duurzaamheidsgerelateerde informatie moet (eenvoudig vindbaar) op de website worden geplaatst.

Het valt wellicht op dat Compliance de teams (nog) niet heeft geadviseerd om ervoor te zorgen dat zij de FFB-gedragslijnen voor de integratie van duurzaamheidsrisico's volgen. Dat klopt. FFB blijkt nog niet te beschikken over beleidsdocumenten waaruit blijkt hoe FFB in haar bedrijfsvoering omgaat met duurzaamheidsrisico's en hoe zij duurzaamheidsrisico's integreert in haar beleggingsbeslissingen. Op dit moment maakt ieder beleggingsteam hier eigen keuzes in. Compliance raadt aan FFB-breed vast te leggen hoe duurzaamheidsrisico's worden meegenomen in het beleggingsproces. Vervolgens kunnen de entiteiten en teams binnen de groep dit beleid toepassen. Aan de hand van het FFB-brede beleid over duurzaamheidsrisico's dient bovendien te worden nagegaan of en in hoeverre het beloningsbeleid aanpassing behoeft.

Met betrekking tot de oprichting van de nieuwe beleggingsinstelling adviseert Compliance om hier nog even mee te wachten. De verplichtingen die op 10 maart 2021 geïmplementeerd dienen te zijn, vergen al de nodige inspanning. Bovendien biedt een latere oprichting de kans om gebruik te maken van *best practices* van andere marktpartijen, en eventuele *guidance* van toezichthouders meteen mee te nemen. Om ervoor te zorgen dat de aandacht voor ESG (en voor de SFDR in het bijzonder) na 10 maart 2021 niet wegzakt, zet Compliance ESG als vast punt op de agenda voor haar gesprekken met de RvB. Ook wordt ESG een vast onderdeel van haar (jaar)planningen en rapportages.

4.2. Rol bij niet-financiële rapportage

Fast forward naar april 2021. FFB heeft de eerste implementatiedeadline van de SFDR achter de rug, en Compliance is meer dan tevreden over het werk dat is verzet. Toch is er weinig tijd om genoeglijk achterover te leunen. Begin 2022 moet FFB namelijk voorbereid zijn op de inwerkingtreding van zowel de eerste vereisten van de TR, als van de nadere regelgeving onder de SFDR. Alsof dat nog niet genoeg werk oplevert, ontvangt de Head of Compliance een mailtje vanuit Team Annual Report (Team AR) dat zich bezighoudt met het jaarverslag over 2020. Of Compliance nog een laatste blik kan werpen op het voorliggende concept.

De lat ligt hoog. FFB was één van de 89 ondernemingen waar de AFM in 2018 onderzoek heeft gedaan naar de manier waarop zij in hun bestuursverslag over 2017 invulling hebben gegeven aan de besluiten. De bank was blij dat zij daarbij door de AFM niet is aangemerkt als ‘achterblijvende’ onderneming. De van de AFM ontvangen (ondernemings-specifieke) feedback en het door haar gepubliceerde ‘In Balans’ rapport over 2017 vormden echter wel aanleiding om de transparantie over niet-financiële aspecten nog eens kritisch tegen het licht te houden. Gelet op haar missie wil FFB graag worden gerekend tot ‘koploper’ op het gebied van NFI-rapportage.

Begin 2022 moet FFB namelijk voorbereid zijn op de inwerkingtreding van zowel de eerste vereisten van de TR, als van de nadere regelgeving onder de SFDR.

Op verzoek van de voorzitter van de RvC hebben medewerkers van FFB (Legal, Compliance en Finance) in 2019 het document *NFI: mission and principles* (NFI-beleid) uitgebracht. Dit document is vervolgens besproken in vergaderingen van de RvB en RvC. Uitkomst daarvan was dat het NFI-beleid met ingang van de rapportage over het boekjaar 2020 wordt gevolgd voor FFB's niet-financiële rapportage. In het NFI-beleid zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

FFB:

1. integreert haar financiële en niet-financiële rapportage op evenwichtige wijze in haar jaarverslaggeving;

2. biedt in haar niet-financiële rapportage een duidelijk, eerlijk en volledig beeld van haar beleid, resultaten en risico's;
3. rapporteert over niet-financiële thema's aan de hand van de EC-richtsnoeren; en
4. volgt de ontwikkelingen met betrekking tot niet-financiële rapportage op de voet.

Haar werkzaamheden voor het opstellen van het NFI-beleid vormden voor Compliance aanleiding haar *compliance charter* te herzien. Daarin is nu de volgende definitie van *compliance* opgenomen: ‘het versterken van de integriteit van FFB om daarmee bij te dragen aan duurzame waardecreatie door FFB’. Deze definitie sluit volgens Compliance niet alleen aan op het NFI-beleid, maar is ook afgestemd op (i) het principe van lange termijn waardecreatie uit de Nederlandse Corporate Governance Code (december 2016) en (ii) het beroepscompetentieprofiel van de compliance officer van de Vereniging van Compliance Professionals (augustus 2018).

Bedrijven ervaren een aanhoudende compliencedruk en de diverse initiatieven op het gebied van duurzaamheidsregelgeving vereisen alertheid en slagkracht.

Het werk aan het NFI-beleid leidde er eveneens toe dat Compliance verschillende taken met betrekking tot NFI in haar jaarplan heeft opgenomen. In het jaarplan staat dat Compliance:

1. voorafgaand aan het opstellen van het jaarverslag advies uitbrengt aan Team AR;
2. op ad hoc basis adviseert over de naleving van de regelgeving met betrekking tot NFI-rapportage;
3. de relevante ontwikkelingen op dit terrein monitort, zoals die met betrekking tot de herziening van de NFRD en de SSB; en
4. rapporteert over deze ontwikkelingen en de naleving van de huidige regelgeving aan de RvB.

Conform het jaarplan had Team AR voorafgaand aan het opstellen van het jaarverslag advies van Compliance ontvangen. Dit advies omvatte het volgende:

1. maak de materialiteitsbeoordeling inzichtelijk door opname van een materialiteitsmatrix (sleutelbeginsel: bekendmaken van materiële informatie);
2. combineer de beschrijvende rapportage en kwantitatieve informatie met een heldere visuele presentatie (sleutelbeginsel: eerlijk, evenwichtig en begrijpelijk);
3. vergroot de kwaliteit van de gerapporteerde impactdata door gebruik te maken van externe expertise (sleutelbeginsel: eerlijk, evenwichtig en begrijpelijk);
4. neem interne (door)verwijzingen op door toepassing van de regel ‘maximaal één klik buiten het verslag’ (sleutelbeginsel: veelomvattend maar bondig);
5. steun op het GRI, IIIR en de UN SDGs en, voor wat betreft klimaatrapportage, op de aanbevelingen de TCFD (rapportagekader); en

6. hanteer het oogmerk van de NFRD (doorbreken van groepsdenken, daadwerkelijk toezicht op het bestuur, succesvolle governance) als doelstelling van het diversiteitsbeleid.

Deze adviezen blijken te zijn opgevolgd. Na lezing van het concept-jaarsverslag over 2020 stelt de Head of Compliance tevreden vast dat FFB op het goede spoor zit. Op naar de volgende actie: het oprichten van het nieuwe klimaatfonds.

5. Conclusie

Het maatschappelijk belang van duurzaam, maatschappelijk verantwoord ondernemen is groot. *“Openheid van bedrijven is nu belangrijker dan ooit”* kopte Het Financieel Dagblad in een hoofdredactioneel commentaar. Bedrijven ervaren een aanhoudende compliancedruk en de diverse initiatieven op het gebied van duurzaamheidsregelgeving vereisen alertheid en slagkracht. Dat geldt des te meer voor de ondernemingen die duurzaamheid en MVO hoog in het vaandel hebben. De compliancefunctie kan daaraan een belangrijke bijdrage leveren. ‘Onze’ FFB en haar compliancefunctie zijn goed op weg hun missie waar te maken, maar zullen hiervoor de nodige inspanningen moeten blijven leveren.